

STORTINGET

Representantforslag 195 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Gro-Anita Mykjåland, Heidi Greni og Sigbjørn Gjelsvik

Dokument 8:195 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Gro-Anita Mykjåland, Heidi Greni og Sigbjørn Gjelsvik om å oppheve forskrift om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser

Til Stortinget

Bakgrunn

Arbeiderparti-regjeringen fastsatte 3. april 2025 forskrift om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser. Forskriften angir følgende:

«Kommunen kan fastsette forskrift etter forurensningsloven § 9 om å påby bruk av nullutslippsløsninger og biogass på bygge- og anleggsplasser.»

I praksis innebærer dette at en kommune vil kunne pålegge privatpersoner, bedrifter, organisasjoner og staten svært store ekstrakostnader. Kostnadene kan være så betydelige at det kan få store konsekvenser for den som rammes.

Huseierne angir i sitt høringsinnspill at «[f]orslagene vil kunne føre til vesentlig dyrere boliger, uten at den miljømessige effekten er særlig stor.» At vanlige boligieiere skal få store regninger for påbud og forbud som har meget begrenset effekt, er ikke en god måte å drive hverken klimapolitikk eller samfunnsstyring på. Det er her tale om svært dyre og lite effektive tiltak, som man av den grunn ikke har funnet det hensiktsmessig å innføre på nasjonalt nivå. Staten mener altså at kostnaden ikke står til nytten. At enkeltpersoner da mer eller mindre til-

feldig kan pålegges å dekke kostnadene ved slike tiltak av en kommune, er opplagt urimelig. Ifølge Miljødirektoratets egne tall ligger tiltakskostnaden for en mellomstor byggeplass på mellom 8 000 og 17 000 kroner per tonn CO₂, noe som er det mangedobbelte av de aller fleste andre klimagassreduserende tiltakene man kan gjøre, jf. f.eks. at CO₂-avgiften ligger på ca. 1 400 kroner per tonn i 2025. For mindre byggeprosjekter, for eksempel private boliger, garasjer mv. vil kostnaden være enda høyere.

Forskriften har også meget uheldige konsekvenser på samfunnsnivå. Ikke minst er det i dag mangel på boliger og høy boligprisvekst samtidig som byggenæringen er i en kritisk situasjon og igangsettingen av nye boliger og andre bygg er rekordlav. Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) er i sin høringsuttalelse tydelig på at tiltaket vil gi redusert byggeaktivitet. Dersom kommunene i ikke ubetydelig grad skulle benytte seg av hjemmelen, vil det kunne forverre den allerede anstrengte situasjonen i boligmarkedet, redusere aktiviteten i byggenæringen og føre til høyere bolig- og leiepriser. Dette vil igjen kunne øke forskjellene i samfunnet, og vil ramme dem med lave og vanlige inntekter hardest. Selv uten den nye forskriften blir det nå meldt om en betydelig økning i leiepriser i storbyene og en svært krevende situasjon for bl.a. unge, barnefamilier og aleneforeldre på leiemarkedet. Tiltak av denne typen er det siste man trenger i det som for mange er en periode med meget krevende hverdagsøkonomi.

Ved å stille unødvendig strenge klimakrav til bygge- og anleggsprosjekter, så vil konkurranseevnen til små og mellomstore aktører svekkes. Dette vil redusere konkurransen i bygge- og anleggsbransjen betydelig, med enda høyere priser og lavere produktivitet som resultat.

Det er viktig å være klar over at tiltak som gir en så vesentlig fordyring av bygge- og anleggsprosjekter som det her er tale om, kan få store konsekvenser på makronivå i samfunnet og på bolig- og levekostnader til vanlige familier, særlig for dem som er mest utsatt fra før. Slike tiltak ville derfor måtte utredes grundig før de ville være aktuelle på nasjonalt nivå. Boligprodusentene anfører i høringen at de «frykter at mange kommuner vil benytte hjemmelen til å innføre fordyrende krav om utslippsfrie byggeplasser, uten å kjenne konsekvensene».

Forskriften reiser også prinsipielle spørsmål rundt forholdet mellom administrasjonsnivåene. For eksempel vil en kommune med stor statlig og fylkeskommunal tilstedeværelse kunne pålegge staten og fylkeskommunen svært store kostnader. Disse kostnadene vil i prinsippet bæres av innbyggere i andre deler av fylket eller landet, selv om kravet i prinsippet kommer fra den aktuelle kommunen og dennes innbyggere. Dette vil utfordre prinsippet om folkestyre og at innbyggerne gjennom valg skal ha mulighet til å påvirke beslutninger som gjelder dem.

Det bemerkes for øvrig at flere av høringsinstansene påpeker at forslaget er mangelfullt utredet. Bl.a. er vur-

deringene knyttet til kostnadene ved tiltaket svært mangelfulle. NHO Byggenæringen er negativ til tiltaket og mener det kan føre til at midler brukes til kostbare og lite effektive klimatiltak i stedet for til rimeligere og mer effektive klimatiltak.

For at Norge skal kunne nå sine klimamål, er man avhengig av at de rimeligste og mest effektive tiltakene gjennomføres først. Å gi kommuner hjemmel til å pålegge bl.a. privatpersoner å betale for svært dyre og lite effektive klimatiltak med potensielt store konsekvenser for bo- og levekostnader for vanlige folk, vil kunne gjøre at det blir vanskeligere, ikke lettere, å nå klimamålene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift av 3. april 2025 om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser.

9. april 2025

Trygve Slagsvold Vedum

Gro-Anita Mykjåland

Heidi Greni

Sigbjørn Gjelsvik

